

**ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑΝ ΤΩΝ
ΚΟΚΚΙΔΙΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ ΝΕΑ
ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ**

*Ε. ΣΤΟΦΟΡΟΣ, Λ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ, Ι. ΠΕΠΠΑΣ, Β.
ΚΑΪΛΑΣ*

doi: [10.12681/jhvms.18796](https://doi.org/10.12681/jhvms.18796)

Copyright © 2018, Ε.ΣΤΟΦΟΡΟΣ, Λ.ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ, Ι.ΠΕΠΠΑΣ,
Β.ΚΑΪΛΑΣ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

ΣΤΟΦΟΡΟΣ Ε., ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ Λ., ΠΕΠΠΑΣ Ι., & ΚΑΪΛΑΣ Β. (1966). ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑΝ ΤΩΝ ΚΟΚΚΙΔΙΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ ΝΕΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ. *Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society*, 17(3), 206–209. <https://doi.org/10.12681/jhvms.18796>

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑΝ ΤΩΝ ΚΟΚΚΙΔΙΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ

ΝΕΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΕΥΘ. ΣΤΟΦΟΡΟΥ, ΛΟΥΚ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ, ΙΩΑΝ. ΠΕΠΠΑ & ΒΑΣ. ΚΑΪΛΑ

Αί κοκκιδιάσεις τών ὀρνίθων ἀποτελοῦν εἰς τὴν χώραν μας σοβαρώτατον πρόβλημα, ἐπιφέρον ἑτησίως ἀνυπολογίστους οἰκονομικὰς ζημίας εἰς τὴν συστηματικὴν πτηνοτροφίαν. Δυστυχῶς αἱ ζημίαι αὗται δὲν δύνανται νὰ ὑπολογισθοῦν, ἐλλείψει ἐπισήμων στατιστικῶν στοιχείων, πλὴν ὅμως εἶναι γνωστὴ ἡ ὑψηλὴ συχνότης τούτων, ὥστε αἱ κοκκιδιάσεις νὰ κατατάσσονται μεταξὺ τῶν πρώτων ἀσθενειῶν τῶν πτηνῶν, αἵτινες προκαλοῦν μεγάλας ἀπωλείας εἰς τὴν πτηνοτροφικὴν μας παραγωγὴν.

Ἐφισταμένου τοῦ ἀνωτέρω προβλήματος τῶν κοκκιδιάσεων, ἐτίθετο πρόβλημα ἀντιμετώπισεως τούτων, διότι τὰ κυκλοφοροῦντα ἀντικοκκιδιακὰ φάρμακα εἰς ἄλλας μὲν περιπτώσεις ἔδιδαν θετικὰ ἀποτελέσματα, εἰς ἄλλας δὲ — τὰς περισσοτέρας — ἀπετύγχανον. Τὴν ἀποτελεσματικότητά τῶν θεραπειῶν δυσχεραίνει ἔτι περισσότερο ἡ μὴ ταυτοποίησις τῶν κοκκιδιῶν παρ' ἡμῖν, ὥστε νὰ ἐκλέγηται ἐκάστοτε τὸ ἐνδεικνυόμενον ἀντικοκκιδιακὸν φάρμακον, κατὰ περίπτωσιν.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ἐπειραματίσθημεν ἐπὶ πολλῶν φαρμάκων καὶ συνδυασμῶν τούτων διὰ νὰ καταλήξωμεν εἰς τὸν συνδυασμὸν Amprolium – Sulfaquinoxaline – Ὑδατοδιαλυταὶ Βιταμῖναι, τὸν ὁποῖον χορηγοῦμεν μὲ ἄριστα ἀποτελέσματα κατὰ τῶν κοκκιδιάσεων τῶν ὀρνίθων. Ὡς γνωστὸν ὁ συνδυασμὸς Amprolium – Sulfaquinoxaline ἔχει προσθετικὴν δρᾶσιν καὶ οὐχὶ συνεργικὴν.

Πρὸς διαπίστωσιν ὑπάρξεως ἢ μὴ τοξικότητος τοῦ ἀνωτέρω συνδυασμοῦ ἐχορηγήσαμεν τοῦτον, πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς του διὰ θεραπευτικοὺς σκοποὺς, εἰς 5 ὁμάδας τῶν 20 ὀρνίθων κρεατοπαραγωγῆς, φυλῆς Pihl's ἡλικίας 50 ἡμερῶν, διαλελυμένον ἐντὸς 1,5,10,15 καὶ 20 κιλῶν ὕδατος, εἰς τὰς ἀναλογίας ποῦ ἀναφέρομεν κατωτέρω, εἰς τὴν διάθεσιν τῶν πτηνῶν ad Libidum.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν 5 ἡμερῶν χορηγήσεως οὐδὲν τοξικὸν φαινόμενον παρατηρήθη. Εἰς τὴν ὁμάδα ἣτις ἐλάμβανε τὴν πλέον πυκνὴν διάλυσιν (ἐντὸς 1 κιλοῦ ὕδατος) παρατηρήθη μετεγενεστέρως καθυστέρησις εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ συγκεκριμένως τὸν πρῶτον μετὰ τὴν χορήγησιν μῆνα.

Ἀντιθέτως εἰς τὴν ὁμάδα ἣτις ἐλάμβανε τὸν συνδυασμὸν τῶν φαρμάκων, διαλελυμένον ἐντὸς 15 κιλῶν ὕδατος, παρατηρήθη καλυ-

τέρα ανάπτυξης των πτηνών, έν συγκρίσει με τούς μάρτυρας οΐτινες ήσαν ό πληθυσμός όλοκληρου πτηνοτροφείου, 2.000 κεφαλών, διαβιούντων υπό τας αΰτάς συνθήκας διατροφής, περιποιήσεως κ.λ.π.

Θεραπευτικώς ό άνωτέρω συνδυασμός έχορηγήθη είς πλέον των 100 πτηνοτροφείων συνολικού πληθυσμοΰ 100.000 κεφαλών περίπου, διαφόρων ήλικιών και φυλών.

Ή διάγνωσις τής κοκκιδιάσεως έγένετο α) κλινικώς β) άνατομοπαθολογικώς και γ) μικροσκοπικώς άνευ ταυτοποιήσεως τοΰ είδους των κοκκιδίων. Είς όλας τας περιπτώσεις ή δέν είχε προηγηθή οΰδεμία έτέρα θεραπευτική άγωγή ή — είς τας περισσοτέρας — είχον άποτύχει προγενέστεραι θεραπείαι με βάσιν τά : Amprolium, Sulfaquinoxaline, Sulfamezathine, Nitrofurazone, Sulfapirimidine, Sulfadimidine κλπ. χορηγουμένων μεμονωμένως.

Είς τά άνωτέρω περιστατικά αι άνατομοπαθολογικαι άλλοιώσεις άφεώρουν τό λεπτόν έντερον ή τά τυφλά και ήσαν συνήθως βαρείας μορφής με ποσοστόν θνησιμότητος 1 — 10% μέχρι τής θεραπευτικής έπεμβάσεως.

Σύνδεσις τοΰ άντικοκκιδιακού μίγματος

Τοΰτο άπετελεΐτο έκ των κάτωθι :

Amprolium 6 g + Sulfaquinoxaline 6 g + Βιταμίνη Α 375.000 U. I. + D₈ 50.000 U. I. + α - τοκοφερόλη 250 mg + C 2.500 mg + Β₁ 92,5 mg + Β₂ 210 mg + Β₆ 87,5 mg + Β₁₂ 72,5 mg + Βιοτίνη 50 mg + Κ₈ 75 mg + Νικοτιναμίδη 1.000 mg + Φυλλικόν όξύ 12,5 mg + Παντοθενικόν όξύ 250 mg.

Τρόπος χορηγήσεως

Τήν θεραπευτικήν άγωγήν διαχωρίζομεν είς τρεις περιόδους :

Α) Τό μίγμα τής άνωτέρω συνθέσεως διαλύεται έντός 20 κιλών ποσίμου ύδατος και τίθεται είς τήν διάθεσιν των πτηνών ad Libidum επί 4 συνεχείς ήμέρας.

Β) Διακοπή επί δύο ήμέρας. Είς τό χρονικόν τοΰτο διάστημα πραγματοποιειΐται άλλαγή τής στρωμνης, άπολύμανσις, χορήγησις νωποΰ γάλακτος άγελάδος 1 : 4 μεθ' ύδατος κατά τας πρωΐνας μόνον ώρας (ούχι πέραν τής 10ης πρωΐνης) και χορήγησις καθημερινώς άπό τής 10ης πρωΐνης συνεχώς τοΰ κατωτέρω μίγματος : L - Χλωραμφαινικόλη 5 gr, ύδροχλωρική τετρακυκλίνη 1,5 gr, Βιταμίνη Α 375.000 U. I., D₈ 50.000 U. I., α - Τοκοφερόλη 250 mg, C 2.500 mg, Β₁ 192,5 mg, Β₂ 410 mg, Β₆ 127,5 mg, Β₁₂ 272,5 mg, Βιοτίνη 50 mg, Κ₈ 275 mg, Νικοτινικόν όξύ 3.500 mg, Φυλλικόν όξύ 12,5 mg, Παντοθενικόν όξύ 250 mg, Παντοθενικόν άσβέστιον 1000 mg, Παραμινοβενζοϊκόν όξύ 2,5 mg, και Ήνοζίτης 50 mg. Ήπαντα τά άνωτέρω διαλύονται έντός 20 kgs. ύδατος και χορηγοΰνται επί 2 συνεχείς ήμέρας.

Γ) Χορήγησις ἐκ νέου τοῦ ἀντικοκκιδιακοῦ μίγματος ἐπὶ 3 ἡμέρας, ἐὰν τοῦτο ἐκρίνετο ἀπαραίτητον εἰς περίπτωσιν μὴ πλήρους ἰάσεως τῶν πτηνῶν.

Σ Υ Ζ Η Τ Η Σ Ι Σ

Διὰ τῆς ἐφαρμοσθείσης ἀντικοκκιδιακῆς θεραπευτικῆς ἀγωγῆς ἐπετύχαμεν τὴν θεραπείαν τῶν προσβεβλημένων ὑπὸ κοκκιδιάσεως πτηνοτροφείων εἰς τὸ σύνολον περίπου τῶν περιπτώσεων.

Εἰς πέντε περιστατικά αὕτη ἐπανεμφανίσθη μετὰ παρέλευσιν $1 \frac{1}{2}$ μηνός. Εἰς ταῦτα ἐχορηγήθη ἐκ νέου τὸ ἀντικοκκιδιακὸν μίγμα μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀποθεραπείαν των.

Τοξικὰ φαινόμενα γενικῶς δὲν παρατηρήθησαν, πλὴν μιᾶς περιπτώσεως ἐπὶ νεοσσῶν ὠτοκίας δι' ἀναπαραγωγὴν, ἡλικίας περίπου 60 ἡμερῶν κατὰ τὴν ὁποίαν μετὰ τὸ πρῶτον 24ωρον παρατηρήθη συμπτωματολογία τοξικώσεως.

Ἴσως τοῦτο ὠφείλετο εἰς τὴν ἠϋξημένην κατανάλωσιν ὕδατος λόγῳ τοῦ θέρους καὶ κατὰ συνέπειαν εἰς τὴν λήψιν ἠϋξημένης ποσότητος φαρμάκων ὑπὸ τῶν νεοσσῶν.

Κατὰ τὴν διήμερον διακοπὴν τῆς μὴ χορηγήσεως ἀντικοκκιδιακῶν φαρμάκων ἐπιδιώκεται ἡ ἀποτοξίνωσις τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν πτηνῶν καὶ ἡ θεραπεία τῆς ὑφισταμένης ἐντερίτιδος. Δι' ὅ καὶ χορηγεῖται γάλα νωπὸν ἀγελάδος, βιταμῖναι καὶ ἀντιβιοτικά ὡς ἀνεφέραμεν.

Αἱ χορηγούμεναι, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς θεραπείας, βιταμῖναι συμπληροῦν τὰς ἐλλείψεις τούτων αἵτινες ἔχουν δημιουργηθῆ, λόγῳ τῆς κοκκιδιακῆς παρασιτώσεως καὶ τῆς χρήσεως τῶν ἀντικοκκιδιακῶν φαρμάκων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1) Ἡ ἐφαρμοσθεῖσα θεραπευτικὴ ἀγωγή (χορήγησις τοῦ συνδυασμοῦ Amprolium = Sulfaquinoxaline - Ὑδατοδιαλυταὶ βιταμῖναι ἐπὶ 4 ἡμέρας, 2 ἡμέραι διακοπὴ, θεραπεία ἐντερίτιδος, ἐπανάληψις) ἐπὶ 100.000 ὀρνίθων περίπου ἀνηκουσῶν εἰς 100 πτηνοτροφεία ἄτινα εἶχον προσβληθῆ ὑπὸ κοκκιδιάσεως ἐπέφερε τὴν ἴασιν.

2) Δὲν παρατηρήθησαν παρενέργειαι εἰμὴ εἰς μίαν μόνον περίπτωσιν ἐπὶ νεοσσῶν κατὰ τὸ θέρους.

3) Οὐδεμία καθυστέρησις εἰς τὴν φυσιολογικὴν ἀνάπτυξιν τῶν πτηνῶν διεπιστώθη.

4) Ἡ σύγχρονος χορήγησις ὕδατοδιαλυτῶν βιταμινῶν ὑποβοηθεῖ τὰ μέγιστα τὴν γενικὴν κατάστασιν.

5) Ἡ θεραπεία τῆς ἐντερίτιδος διὰ τῆς χορηγήσεως ἀντιβιοτικῶν καὶ γάλακτος δέον ὅπως εἶναι βασικὸν μέλημα πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀντιπαρασιτικῆς θεραπείας.

B I B Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

- 1) EHRSAM H. Landwirtsch Zentralbl **6**, 1632, 1961.
- 2) MORRISON W. D., FERGUSON A. E., CONNELL M. C. and Mr GREGOR J. K.
Avian Dis **5**, 222, 1961.
- 3) LONG P. L. Vet. Rec. **75**, 645, 1963.
- 4) KLIMES B. Vet. Med. Prague **8**, 213, 1963.
- 5) BALL S. J. J. Comp. Pathol. Therap., **74**, 487, 1964.
- 6) HEMSLEY L. A. Vet. Rec. **76**, 1432, 1964.
- 7) Pollicoltura Moderna, 539, 1956.
- 8) HORTON - SMITH G. and LONG P. L. Vet. Rec., **77**, 586, 1965.

R I A S S U N T O

Contributo alla terapia della coccidiosi

E. STOFOROS, L. EFSTATHIOU, G. PEPAS, B. KATLAS

1. Gli A.A descrivono uno speciale trattamento per la terapia delle coccidiosi in Grecia.

Questo consiste nella somministrazione di una combinazione di farmaci e vitamine (Amprolium 6 gr. + Sulfaquinoxalina 6 gr. + Vitamina A 375.000 U. I. + D3 50.000 U. I. + A - Tocoferolo 250 mg + C 2500 mg + B1 92,5 mg + B2 210 mg + B6 87,5 mg + B12 72,5 mg + Biotina 50 mg + K3 75 mg + Nicotinamide 1000 mg + Acido Follico 12,5 mg + Acido Pantotenico 250 mg) che si somministra per quattro giorni ad libidum in 20 litri d'acqua.

In seguito si interrompe il trattamento per due giorni durante i quali si tende di curare l'enterite mediante una combinazione antibiotica - vitaminica (L - Cloramfenicolo 5 gr. HCL Tetraciclina 1,5 gr. Vitamina A 375.000 U. I. D3 50.000 U. I. a - Tocoferolo 250 mg, C 2500 mg, B1 192,5 mg, B2 410 mg, B6 127,5 mg, B12 272,5 mg Biotina 50 mg, K3 275 mg; Nicotinamide 3500 mg, Acido Follico 12,5 mg, Acido Pantotenico 250 mg, Pantotenato di Calcio 1000 mg, Acido P - Aminobenzoico 25 mg, Inositolo 50 mg) ed contemporanea somministrazione di latte di vacca fresco (solo le mattine) e cambiamento della lettiera.

In un terzo periodo trovandosi di fronte a casi ribelli si ripete il trattamento anticoccidico per 3 giorni.

2. Tale trattamento anticoccidico si è applicato in 100 pollai di 100.000 polli di età e razza diversa con ottimi risultati.

3. Non si sono osservati fenomeni tossici, e ritardo di sviluppo.

4. La somministrazione contemporanea di vitamine idrosolubili giova in favore dello stato generale e.

5. La terapia dell'enterite completa il trattamento anticoccidico.